

OBSAH

Seznam použitých značek	13
Úvod. Historický vývoj stavební mechaniky a její význam	15
I. <i>Virtuální práce a princip virtuálních prací</i>	23
1. Práce síly a silové soustavy	23
2. Práce momentu a silové dvojice	26
3. Princip virtuálních prací	27
4. Virtuální práce vnitřních sil netuhého tělesa	29
5. Použití principu virtuálních prací	29
6. Složené soustavy s jedním stupněm volnosti, <i>příklad 1 až 5</i>	32
Literatura	41
II. <i>Kinematické řešení prutových soustav</i>	42
1. Sklopené virtuální posuny	42
2. Řešení osových sil prutových soustav	46
2.1 Řešení přímé a řešení pomocí sklopených virtuálních posunů, <i>příklad 6 až 10</i>	46
2.2 Řešení osových sil prutových soustav pomocí obrazce středů otáčení, <i>příklad 11 až 15</i>	51
3. Stanovení nestabilitosti rovinných soustav kinematickou metodou	62
3.1 Určení nestabilitosti prutových soustav pomocí sklopených virtuálních posunů	62
3.2 Určení nestabilitosti rovinných soustav pomocí obrazce středů otáčení	65
4. Tvarová závislost. Stav vlastního napětí	70
Literatura	71
III. <i>Plnostěnný nosník prostý při pohyblivém zatížení</i>	72
IIIa) Pohyblivé zatížení přímé	72
1. Účinek jediného osamělého břemene	72
1.1 Příčinkové čáry statických veličin	72
1.1.1 Obecné pojmy	72
1.1.2 Vyčíslení příčinkových čar	74
1.1.3 Příčinkové čáry statických veličin prostého nosníku. Obecné řešení	75
1.1.4 Příčinkové čáry prostého nosníku. Řešení na základě principu virtuálních prací	77
1.1.5 Příčinkové čáry konsolového nosníku	80
1.1.6 Příčinkové čáry prostého nosníku s převislým koncem	81
2. Účinek soustavy osamělých břemen	83
2.1 Největší ohybový moment v daném průřezu	83
2.1.1 Řešení početní	83
2.1.2 Řešení grafické	85
2.2 Čára největších momentů	88
2.2.1 Řešení početní	88

2.2.2	Početní řešení čáry maximálních momentů, <i>příklad 16</i>	93
2.2.3	Grafické řešení čáry největších momentů, <i>příklad 17</i>	97
2.3	Největší síla posouvající	102
2.3.1	Řešení početní	102
2.3.2	Řešení grafické	103
2.3.3	Hodnoty M_m, M_n , <i>příklad 18</i>	106
3.	Účinek pohyblivého zatížení rovnoměrného	110
3.1	Největší ohybový moment a příslušná posouvající síla	110
3.2	Největší posouvající síla a příslušný moment ohybový	111
3.3	Nejmenší síla posouvající a k ní příslušný moment ohybový	112
4.	Stálé i pohyblivé zatížení rovnoměrné	113
4.1	Krajní hodnoty ohybových momentů a posouvajících sil	113
4.2	Meze přechodných průřezů	115
5.	Stálé zatížení rovnoměrné a pohyblivá soustava osamělých břemen	115
5.1	Meze průřezů přechodných	115
5.2	Čára největších momentů	115
5.3	Největší moment vůbec	115
	IIIb) Pohyblivé zatížení nepřímé	117
1.	Účinek jediného osamělého břemene	117
1.1	Příčinkové čáry statických veličin	117
1.1.1	Tvar příčinkových čar	117
1.1.2	Příčinkové čáry prostého nosníku	118
1.1.3	Zvláštní případy příčinkových čar prostého nosníku	119
2.	Účinek soustavy osamělých břemen	120
2.1	Největší moment v průřezu, <i>příklad 19</i>	120
2.2	Čára největších momentů za nepřímého zatížení	122
2.3	Největší hodnota posouvající síly v oddílu	123
2.4	Nejmenší hodnota posouvající síly v oddílu	124
3.	Účinek pohyblivého rovnoměrného zatížení	125
3.1	Největší ohybový moment v průřezu	125
3.2	Čára největších momentů	125
3.3	Největší posouvající síla v oddílu	125
3.4	Nejmenší posouvající síla v oddílu, <i>příklad 20</i>	127
	Literatura	129
	IV. Ohybová čára staticky určitého plynostěnného nosníku s přímkou osou	130
	IVa) Řešení početní	130
1.	Jednodušší případy zatížení. Stálý průřez nosníku, <i>příklad 21 až 26</i>	130
2.	Obecné případy zatížení. Řešení početní	146
2.1	Konsolový nosník stálého průřezu, <i>příklad 27</i>	146
2.2	Konsolový nosník proměnného průřezu	149
2.3	Prostý nosník stálého průřezu. Mohrový věty, <i>příklad 28</i>	150
2.4	Prostý nosník proměnného průřezu, <i>příklad 29</i>	155
3.	Početní řešení ohybové čáry jako čáry výslednicové, <i>příklad 30 a 31</i>	158
4.	Prostý nosník stálého průřezu, zatížený podporovými momenty, <i>příklad 32</i>	163
	IVb) Řešení grafické a polografické	169
1.	Prostý nosník stálého průřezu, <i>příklad 33 a 34</i>	169
2.	Prostý nosník proměnného průřezu, <i>příklad 35</i>	175
	Literatura	177

	V. Spojitý nosník stálého průřezu	178
	Va) Řešení početní	178
1.	Stálé zatížení	178
1.1	Statická určitost	178
1.2	Spojité nosník s jednou podporou kloubově uloženou a s ostatními posuvnými po vodorovné. Snížení podpor neuvažováno. Rovnice třímomentová 179	
1.2.1	Určení členů m n pocházejících ze zatížení, <i>příklad 36 a 37</i>	186
1.2.2	Stanovení mezidoporových momentů, posouvajících sil a reakcí, <i>příklad 38 a 39</i>	189
1.2.3	Zatížení jediného pole, základní body	200
1.2.4	Vztahy pro podporové momenty jediného zatíženého pole, <i>příklad 40</i>	204
1.2.5	Nulové body	210
1.2.6	Účinek popuštění podpor	211
1.2.7	Účinek nesteroměrné změny teploty, <i>příklad 41</i>	213
1.3	Spojité nosník s vetknutými konci, <i>příklad 42</i>	215
1.3.1	Základní body spojitěho nosníku s vetknutými konci	220
1.3.2	Nosník o jednom poli oboustranně dokonale vetknutý, <i>příklad 43</i>	221
1.3.3	Nosník na jednom konci volně podepřený, na druhém dokonale vetknutý	224
2.	Zatížení pohyblivé	226
2.1	Příčinkové čáry statických veličin spojitěho nosníku	226
2.1.1	Jediné osamělé břemeno na nosníku	226
2.1.2	Schemata znamének ohybových momentů v průřezu X	228
2.1.3	Schemata znamének posouvajících sil v průřezu X a reakcí	231
2.1.4	Příčinkové čáry podporových momentů	234
2.1.5	Příčinkové čáry mezidoporových momentů	236
2.1.6	Příčinkové čáry posouvajících sil	239
2.1.7	Příčinkové čáry podporových reakcí	242
2.1.8	Příčinková čára průhybu	243
	Vb) Grafické a polografické řešení spojitěho nosníku	245
1.	Stálé zatížení	245
1.1	Základní body spojitěho nosníku	245
1.2	Jediné pole nosníku zatíženo	249
1.3	Řešení ohybových momentů a posouvajících sil spojitěho nosníku při jediném zatíženém poli	252
1.4	Řešení ohybových momentů a posouvajících sil spojitěho nosníku při současném zatížení několika poli	254
1.5	Ohybová čára spojitěho nosníku, <i>příklad 44</i>	256
2.	Zatížení pohyblivé	259
2.1	Grafické stanovení příčinkových čar statických veličin spojitěho nosníku 259	
2.1.1	Příčinkové čáry ohybových momentů	259
2.1.2	Příčinkové čáry posouvajících sil	263
2.1.3	Příčinkové čáry reakcí	264
2.1.4	Příčinková čára průhybu	265
2.1.5	Krajní hodnoty ohybových momentů, posouvajících sil a podporových reakcí za účinku pohyblivé soustavy osamělých břemen	265
2.1.6	Řešení nejučinnější polohy pohyblivého zatížení složeného z osamělých břemen i rovnoměrného zatížení	268
2.1.7	Pohyblivé zatížení rovnoměrné	272
	Literatura	274

VI. Spojitý nosník kloubový	275
1. Stálé zatížení	275
1.1 Řešení početní	275
1.2 Řešení grafické, <i>příklad 45</i>	281
1.2.1 Ohybová čára spojitého nosníku kloubového, <i>příklad 46</i>	282
2. Pohyblivé zatížení	284
2.1 Příčinkové čáry momentů, posouvajících sil a reakcí	284
Literatura	287
VII. Spojitý nosník na pružných podporách	288
Literatura	290
VIII. Příčinkové čáry osových sil staticky určitých prutových soustav	291
1. Základní vztahy pro osové síly prutů v soustavě kosoúhlé	291
2. Základní vztahy pro osové síly prutů v soustavě pravoúhlé	293
3. Jiné vztahy pro hodnoty osových sil prutů	295
4. Příčinkové čáry osových sil prutů příhradového nosníku	297
4.1 Obecná trojúhelníková soustava kosoúhlá	297
4.1.1 Obecné určení příčinkových čar osových sil prutů, <i>příklad 47</i>	297
4.1.2 Řešení založené na vzorcích	298
4.1.3 Grafické řešení sil S' a S''	303
4.2 Příčinkové čáry osových sil prutů v trojúhelníkové soustavě pravoúhlé	304
4.3 Příčinkové čáry prostého nosníku příhradového s převislým koncem	313
4.4 Pravoúhlá soustava trojúhelníková s podružnými pruty	318
4.5 Polopříčková soustava přímopásová	321
4.6 Staticky určitá dvojnásobná přímopásová soustava pravoúhlá	323
4.7 Staticky určitý spojitý nosník příhradový s vloženými klouby	327
4.8 Příhradový oblouk o třech kloubech	333
4.9 Trojkloubový oblouk příhradový s převislými konci a prostými poli	338
Literatura	338
IX. Řešení příčinkových čar prutových soustav kinematickou metodou	339
1. Řešení pomocí sklopených virtuálních posunů	339
2. Řešení příčinkových čar pomocí středů otáčení	342
Literatura	349
X. Přetvoření soustav prutových	350
1. Translokační obrazec Williot—Mohrův, <i>příklad 48</i>	350
2. Virtuální práce při prutových konstrukcích, <i>příklad 49 až 54</i>	363
2.1 Věta Maxwellova	378
2.2 Věta Bettiho	381
2.3 Příčinková čára průhybu	382
3. Ideální břemena, <i>příklad 55 až 58</i>	382
4. Řešení přetvoření prutových soustav na základě úhlových změn	407
4.1 Řešení přímé, <i>příklad 59</i>	407
4.2 Řešení z věty o virtuálních pracích, <i>příklad 60</i>	410
Literatura	413
XI. Staticky neurčité soustavy prutové	414
1. Přibližné řešení soustav složených a násobných	414
2. Soustavy jednoduše staticky neurčité	420
2.1 Stálé zatížení	420

2.1.1	Spojitý nosník příhradový	420
2.1.2	Příhradový oblouk o dvou kloubech	423
2.1.3	Příhradový oblouk s táhlem, <i>příklad 61 až 63</i>	425
2.2	Pohyblivé zatížení	433
2.2.1	Příčinkové čáry spojitého příhradového nosníku	433
2.2.2	Příčinkové čáry osových sil prutů příhradového oblouku o dvou kloubech	439
3.	Soustavy dvojnásobně staticky neurčité	440
3.1	Stálé zatížení	440
3.1.1	Spojitý nosník příhradový, <i>příklad 64</i>	440
3.2	Zatížení pohyblivé, <i>příklad 65</i>	444
4.	Soustavy více než dvakrát staticky neurčité	450
4.1	Stálé zatížení	450
4.2	Pohyblivé zatížení	453
	Literatura	453
	XII. <i>Přetvárná práce prutových soustav</i>	454
1.	Pojem přetvárné práce	454
2.	Věta o derivaci přetvárné práce	455
3.	Soustavy jednoduše staticky neurčité	456
3.1	Přetvárná výminka	456
3.2	Účinek popuštění podpor	457
3.3	Obecné řešení soustavy jednoduše staticky neurčité z přetvárné výminky	458
3.4	Věta o minimu přetvárné práce	458
3.5	Jiný způsob stanovení přetvárné výminky	461
3.6	Souvislost mezi prací virtuální a přetvárnou	462
	Literatura	463
	XIII. <i>Úvod do teorie plnostěnného oblouku</i>	464
1.	Statická určitost	464
2.	Výslednice vnějších sil a její složky	465
3.	Vnější síly působící na trojkloubový oblouk	466
4.	Napětí v křivém prutu od účinku N a M	468
4.1	Rozdělení napětí v průřezu přímého prutu	472
5.	Oblouk o třech kloubech	475
5.1	Stálé zatížení	475
5.1.1	Řešení grafické	475
5.1.2	Řešení polografické	475
5.1.3	Řešení kinematické	477
5.2	Zatížení pohyblivé	478
5.2.1	Příčinkové čáry	478
5.2.2	Příčinkové čáry při nepřímém zatížení oblouku	486
5.2.3	Kinematické řešení příčinkových čar trojkloubového oblouku	486
	Literatura	491
	XIV. <i>Teorie tlaku hmot sypkých</i>	492
1.	Obecné předpoklady	492
2.	Coulombova teorie	494
2.1	Velikost zemního tlaku. Věta Rebhannova	495
2.1.1	Engesserův způsob určení velikosti zemního tlaku	498
2.2	Směr zemního tlaku	499
2.3	Působíště zemního tlaku	499

2.4	Grafické stanovení velikosti zemního tlaku	501
2.5	Účinek zatížení na povrchu zeminy	508
2.6	Početni stanovení velikosti tlaku sypkých hmot	509
2.7	Určení velikosti pasivního zemního tlaku	510
3.	Rozdělení zemního tlaku podél opěrné zdi	511
	Literatura	513
	<i>XV. Válcové klenby a zděné konstrukce . . . . .</i>	<i>514</i>
1.	Obecné pojmy	514
2.	Podmínky rovnováhy	515
3.	Předpoklady přibližného statického řešení	519
3.1	Obecné předpoklady	519
3.2	Plné souměrné zatížení klenby	520
3.3	Nahodilé zatížení rovnoměrně rozložené po polovině klenby	522
4.	Přesnější řešení	524
4.1	Tlaková čára pro největší a nejmenší vodorovnou sílu oblouku	524
4.2	Tlaková čára při jednostranném zatížení klenby	526
5.	Klenbové opěry	528
5.1	Klenbové opěry v pozemním stavitelství	530
5.1.1	Krajní opěra	530
5.1.2	Střední opěra	531
5.2	Opěry a pilíře v mostním stavitelství	532
5.2.1	Krajní opěry	532
5.2.2	Střední opěry nebo pilíře	535
	Literatura	536

